

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

ВОДИЧ
ЗА ПРИМЕНУ КОДЕКСА ПОЛИЦИЈСКЕ
ЕТИКЕ

2023. година

Водич за примену Кодекса полицијске етике

Увод

Кодекс представља низ правила и начела која полицијски службеници треба да следе како би своју функцију обављали у складу са законским али и етичким нормама и очекивањима. Његово постојање је значајно из више разлога. Кодекс садржи правила етички исправног поступања, што треба да допринесе томе да полиција на успешан начин одговори на легитимна очекивања заједнице. Полицијски службеници треба да буду свесни својих обавеза и одговорности према заједници у којој раде. Кодекс даје смернице о томе шта се од њих очекује у ситуацијама које захтевају професионални однос и исправно етичко понашање. Кодекс доприноси поверењу јавности у полицију. Када грађани виде да полиција ради у складу са одређеним стандардима понашања то код њих ствара осећај сигурности и самим тим већи степен поверења у рад полиције. Ово поверење је кључно и за ефикасан рад полиције у скоро свим сегментима њеног рада. Постојање Кодекса је од великог значаја за самог полицијског службеника, јер му помаже да у свом свакодневном раду превазиђе и разреши бројне изазове и дилеме које могу да доведу до тога да својим погрешним приступом и одлукама нанесе штету свом угледу и интегритету. Кодекс полицијске етике је битан јер промовише одговорност полицијских службеника, њихов професионализам и решеност да исправним поступањем буду добар пример исправног односа полицијских службеника према својим професионалним дужностима. На такав начин, полиција непосредно доприноси очувању владавине права, као концепта који почива на одговорности државне власти и доследном поштовању устава и закона.

Да би одредбе Кодекса полицијске етике биле у потпуности примењене, од посебне је важности њихово исправно тумачење и разумевање. Том циљу треба да служи Водич за примену Кодекса. Он садржи потребна појашњења основних појмова који се користе у Кодексу, као и практичне примере који имају за циљ да омогуће боље разумевање и примену норми садржаних у Кодексу, да разјасне недоумице и да упуте полицијске службенике на одговорно понашање.

Имајући то у виду, у даљем тексту овог водича ћемо дати основна појашњења садржине Кодекса.

Стандарди полицијског поступања

Стандарди полицијског поступања су општа правила и принципи исправног поступања полицијских службеника у демократском друштву. Они су садржани у уставним и законским нормама, али и у судској пракси која их ближе дефинише. Стандарди могу бити различити у зависности од датог правног система, али се обично односе на принцип правичности, једнакости, легалности, јавног интереса, заштите права и слобода и друго.

У Кодексу је наведено да полицијски службеници у Министарству прихватају следеће стандарде поступања: дужност служења грађанима и заједници, одговарање на потребе и очекивања грађана, поштовање законитости и сузбијање незаконитости, остваривање људских и мањинских права и слобода, недискриминација при извршавању полицијских задатака, сразмерност у употреби средстава принуде, забрана

мучења и примене нечовечних и понижавајућих поступака, пружање помоћи настрадалим лицима, придржавање професионалног понашања и интегритета, обавеза заштите тајних података и обавеза одбијања незаконитих наређења и пријављивање корупције.

Поштовање интегритета појединца и превентивно деловање

Поштовање интегритета појединаца подразумева лични став сваког полицијског службеника да сваки појединац поседује вредност као људско биће и да према њему тако треба и да се односимо. Та вредност се поштује кроз заштиту његових права и слобода и личног достојанства.

Превентивни рад полиције и њено проактивно деловање помаже стварању повољних услова за очување интегритета појединаца, јер се кроз активни однос сарадње полиције и грађана, висок степен поверења и активности које су усмерене ка заштити безбедности свих чланова једне заједнице ствара амбијент у којем се потреба за применом принуде смањује.

Поштовање права на једнакост пред Уставом и законом

Поштовање права на једнаку законску заштиту и супротстављање свим облицима дискриминације је један од кључних стандарда поступања полиције у демократском друштву, али и кључна претпоставка исправног етичког односа полиције према грађанима.

Дискриминација је једна од најштетнијих друштвених појава чија се суштина огледа у неоправданом прављењу разлика или неједнаком поступању (подразумева и пропуштање као радњу нечињења) према појединцима или групи, које се заснива на неком личном својству, чиме се неко лице или група лица доводи у неповољан друштвени положај.

Одсуство дискриминације је потврда постојања толерантног друштва без којег нема демократије. Толеранција је предуслов одсуства дискриминације, као и предуслов успешног функционисања демократског друштва.

Заштита интегритета полицијских службеника

Заштита интегритета полицијских службеника подразумева да полицијски службеник у свом поступању прихвата вредности и стандарде полицијског рада установљене позитивним прописима из области унутрашњих послова и поступа у складу са тим вредностима и стандардима, како би заштитио свој лични и професионални интегритет.

Примери одговорног и неприхватљивог понашања полицијских службеника

Заштита службених података

Ми, полицијски службеници, не откривамо и не користимо неовлашћено податке до којих смо дошли у служби или поводом вршења службе.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник који је ангажован у истрази кривичног дела убиства, ступа у контакт са новинаром локалне телевизије и износи му поверљиве податке истраге,

након чега те информације брзо долазе у јавност. Гледаност те ТВ станице је порасла, али је истрага била компромитована.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијској службеници, која ради у Дежурној служби Полицијске испоставе, емотивни партнер је затражио да му достави податке за једно лице. Она је без размишљања, док је била на дужности, приступила електронским полицијским евиденцијама и саопштила му тражене податке, а он их је одмах проследио својим друговима. Подаци су им били потребни за припрему извршења кривичног дела. Међутим, одмах се за све сазнало, он и његови другови су већ били под надзором криминалистичке полиције као чланови криминалне групе.

Пример одговорног понашања:

Добар пријатељ је замолио полицијског службеника да провери један аутомобил у полицијским евиденцијама, јер планира да купи тај аутомобил и жели да буде сигуран да је све у реду. Полицијски службеник му је одговорио да има приступ тим евиденцијама, али да он не може да му да такве податке.

Поклони

Ми, полицијски службеници за свој рад не захтевамо и не примамо поклоне, изузев пригодних и протоколарних поклона, у складу са прописом о поклонима у Министарству унутрашњих послова.

Пример неприхватљивог понашања:

По добијању решења о неиспуњености услова за рад ауто школе, власник исте одлази у Одељење саобраћајне полиције територијално надлежне полицијске управе, налази полицијског службеника који је вршио редовну контролу испуњености услова за рад ауто школе, обавештава га да су отклоњени уочени недостаци и моли га да по поднетом захтеву за добијање овлашћења, приоритетно изврши накнадну контролу испуњености услова за рад, не би ли што пре наставио са обуком будућих возача. Власник ауто школе при том даје кесу са поклоном полицијском службенику, исти узима кесу и обавештава га да ће наредних дана приоритетно извршити накнадну контролу испуњености услова за рад његове ауто школе.

Пример неприхватљивог понашања:

У шалтер сали управних послова полицијске управе, на сваком од шалтера чека велики број грађана. У неком тренутку улази представник агенције за регистрацију возила, заобилази ред и долази до врата која воде у простор иза шалтера. Службеница напушта шалтер, отвара врата, и од представника агенције преузима списе и кесу са поклонима, уз наговештај да ће све бити брзо готово.

Пример одговорног понашања:

Приликом расветљавања кривичног дела полицијски службеници су пронашли украдено возило и утврдили да је власник возила комшија једног колеге из тима. Позвали су грађанина и предали возило. Након неколико дана дошао је грађанин и позвао комшију полицијског службеника и остала два члана тима у своју кућу на

дружење и ручак, уз наговештај да их очекује и поклон. Полицијски службеници су се захвалили, нису прихватили позив и поклон.

Сукоб интереса

Ми, полицијски службеници избегавамо ситуације које нас могу довести у сукоб интереса.

Пример неприхватљивог понашања: Полицијски службеник добија позив од власника фирме која се бави заштитом објеката и људи да се ангажује као стручњак за безбедност и својим саветима унапреди њен рад, као и да буде повремено ангажован у активностима личног обезбеђења власника фирме, уз одговарајућу новчану надокнаду, што он и прихвата.

Пример неприхватљивог понашања: У поступку пријаве боравка странаца (радника) руководилац тражи од полицијских службеника да прво заврше поступак преко реда за фирму његовог сина, за шта је лично заинтересован, без обзира на друге предмете који имају приоритет у раду.

Пример неприхватљивог понашања:

Лице прилази паркираном аутомобилу и оставља утисак да је под очигледним утицајем алкохола, седа на место возача и започиње вожњу, у близини је саобраћајни полицајац који се понаша као да то није видео, јер је препознао да се ради о локалном функционеру који му је претходно обећао да ће му помоћи око напредовања у служби.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник добија позив да узме учешће у раду стручне групе која се бави анализом безбедносних изазова и претњи на нивоу једне локалне заједнице, као и да одржи изванредан број предавања у оквиру семинара који ће тим поводом бити организован од стране локалних власти. За ангажовање је предвиђена и одговарајућа новчана надокнада у складу са важећим прописима који регулишу такву активност. Полицијски службеник прихвата ангажовање и узима учешће у раду, након добијеног одобрења свог руководиоца.

Понашање ван службе

Ми, полицијски службеници се ван службе понашамо достојанствено, одговорно и савесно, поштујући друге и штитећи свој интегритет.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник који није на дужности долази у градску пореску управу и уочава да на свим шалтерима чека велики број грађана. Он саопштава радницима на шалтеру да је полицијски службеник, каже да жури на посао и тражи да му преко реда обради захтев.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник за кога станари знају да ради у полицији, свакодневно непрописно паркира свој аутомобил, на зеленој површини, поред зграде у којој живи.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник у униформи који није на дужности на пешачком прелазу без семафора угледао је старију и слабије покретну особу, ухватио је под руку и помогао јој да безбедно пређе улицу.

Дискриминација

Ми, полицијски службеници поштујемо начело једнакости у раду и боримо се против свих облика дискриминације, уважавамо различитост људи и чињеницу да лична својства нису и не смеју бити основ за неоправдано прављење разлика у примени наших законских овлашћења.

Пример неприхватљивог понашања:

Приликом граничне контроле гранични полицајац из аутобуса који долази из иностранства издваја једног путника и саопштава му да ће њега и његов пртљаг посебно проверити уз опаску да се код Рома увек пронађе нешто недозвољено или непријављено.

Пример неприхватљивог понашања: Интервенишући по дојави грађана о извршеном деликту насилничког понашања, полицијска патрола је затекла повређеног младића на улици. Када им је саопштио да је хомосексуалац и да га је због тога физички напала група младића, полицајци су оставили младића на лицу места, не предузимајући службене радње на утврђивању свих околности догађаја, уз коментар да је сам то тражио.

Пример одговорног понашања:

Приликом спровођења рације у угоститељском објекту, полицијски службеници су извршили проверу идентитета свих гостију, на истоветан начин, иако су имали сазнања да се у моменту рације у угоститељском објекту налазе и припадници ЛГБТ популације.

Злостављање, мучење

Ми, полицијски службеници у свом раду и примени полицијских овлашћења, према другима не поступамо применом тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Пример неприхватљивог понашања:

Приликом интервенције због нарушавања јавног реда у једном угоститељском објекту, полицијски службеник је извео испред објекта лице које је под дејством алкохола и задао му три шамара „да се мало смири“. Све се догодило пред присутним грађанима.

Пример неприхватљивог понашања: У службеним просторијама полицијски службеник је привео лице које је претходно ухапшено приликом извршења кривичног дела. У намери да дође до информација које би указале на то да ли је то лице извршило још неко кривично дело, полицијски службеник везује лице, а затим ударцима по телу креће да злоставља лице претећи да ће насиље бити још веће уколико не пружи додатне информације и укаже на доказе своје одговорности.

Пример одговорног понашања:

Један грађанин је по позиву дошао у службене просторије због догађаја када је дошло до нарушавања јавног реда. Приликом разговора био је упоран у негирању свог учешћа у догађају, иако постоје докази да је учествовао. Полицијски службеник је дискретно предложио колеги да га „мало притегну, науче памети, кад очигледно лаже“, али је он одбио сваку могућност примене насиља према позваном лицу и упозорио свог колегу да ће у случају да он то учини, о томе обавестити свог непосредног старешину.

Додатни рад

Ми, полицијски службеници можемо обављати послове и делатности ван радног времена, односно обављати додатни рад, уз одобрење руководиоца, под условом да ти послови и делатности, односно додатни рад, нису, у складу са законом, неспојиви послови и делатности, односно да могу изазвати сукоб интереса или утицати на непристрасност у раду.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник користи стечена полицијска знања за обављање послова који му доносе зараду, тако што у слободно време пружа заштиту лицима са криминалном прошлошћу и пружа услугу обезбеђивања локала.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник је купио казан за печење ракије и почео да се бави производњом и дистрибуцијом алкохолних пића угоститељским објектима, на његовом позорничком рејону, у којима често службено поступа у својству полицијског службеника на очувању јавног реда и мира.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник у слободно време држи предавања на некој високошколској установи из предмета који није у вези са полицијским послом. Наведени посао не ствара могућност сукоба интереса, нити утиче на његову непристрасност у раду. Он је пре почетка држања предавања затражио сагласност руководиоца и ту сагласност је добио.

Понашање на друштвеним мрежама

Ми, полицијски службеници, на друштвеним мрежама објављујемо примерене садржаје и коментаре, који нису увредљиви, непристојни и не нарушавају углед Министарства унутрашњих послова.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник је на друштвеној мрежи, поделио објаву неког корисника која је садржала слику униформисаних полицијских службеника, а затим објавио свој коментар непримереног садржаја на тај текст и слику.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеници су на друштвеној мрежи објавили слике из угоститељског објекта, на којима се види да су у униформи и у видно алкохолисаном стању.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник је на друштвеној мрежи вређао и омаловажавао свог колегу, са којим је у неком приватном сукобу.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеници на једној слици позирају са пиштољима у рукама, имитирајући чланове криминалне групе и то објаве на друштвеној мрежи.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник је на друштвеној мрежи поделио линк кампање Министарства са сликама на којима се полицијски службеници налазе у школи где држе предавања деци или помажу деци или старим особама да пређу улицу или линк са обуке, уз коментар како се полицијски службеници стално обучавају и усавршавају, односно помажу члановима заједнице.

Међусобни односи

Ми, полицијски службеници, своје међусобне односе гајимо, поштујући једни друге, толеришући међусобне разлике у навикама и понашању, узајамно се помажући и солидаришући.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник је свом колеги полицијском службенику у поверењу испричао један детаљ из приватног живота, замоливши га да то „не шири даље”, а колега је то одмах препричао њиховом руководиоцу, додајући још „пикантних” детаља.

Пример одговорног понашања:

Полицијска службеница је замолила своју колегиницу, да јој помогне и да инструкције око савладавања градива и материјала ради похађања обуке, на шта је она радо пристала, дајући јој све неопходне материјале и корисне савете ради успешног пролажења обуке.

Пример одговорног понашања:

Један полицијски службеник је сазнао да његов колега има болесно дете које мора на операцију, која може да се обави само у другој држави и да му за то треба већи новчани износ. Он је предложио другим колегама да прикупе новчана средства како би помогли том колеги. Сакупили су одређени новчани износ и дали колеги.

Пример неприхватљивог понашања:

Полицијски службеник се благовремено обратио свом непосредном старешини, да му одобри коришћење слободног дана, јер је имао заказан лекарски преглед, али му старешина без образложења то није одобрио, иако тог дана потребе посла нису изискивале његово присуство.

Поверљиво саветовање

Ми, полицијски службеници, у случају недоумице у вези са сопственим поступањем по одредбама Кодекса, обраћамо се за поверљиво саветовање, Комисији за полицијску етику.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник добио је понуду да се ван радног времена бави физичко-техничким обезбеђењем једног сплава. У вези са тим, обратио се Комисији за полицијску етику, у циљу поверљивог саветовања.

Пример одговорног понашања:

Полицијски службеник криминалистичке полиције је добио позив да присуствује свадби свог пријатеља из основне школе. Познавајући ширу младину породицу свестан је да ће на истој свадби вероватно бити присутна и лица за која постоји могућност да су предмет истраге која је тренутно у току. У недоумици да ли да присуствује свадби, одлучује да се обрати Комисији за полицијску етику за поверљиво саветовање.

Пример неприхватљивог понашања:

У току дисциплинског поступка који се води против полицијског службеника, исти се обраћа Комисији за полицијску етику за поверљиво саветовање у вези догађаја који је предмет дисциплинског поступка, тражећи мишљење које би користио као доказ у поступку, иако је знао да Комисија врши поверљиво саветовање полицијских службеника поводом њиховог будућег поступања у погледу примене Кодекса полицијске етике.

01 Број:

У Београду,

године

**МИНИСТАР
УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА**

Братислав Гашић

